

5 november 2004

FRIES SCHILDERSBEDRIJF SCHILDERT RUIM TIEN JAAR PROMINENTE PANDEN IN 'S-GRAVENHAGE

Schilderen aan het Lange Voorhout

'S-GRAVENHAGE – Het Friese Kranendonk Schilders heeft woude gesloten in 's-Gravenhage. Het bedrijf onderhoudt er al meer dan tien jaar monumentale panden aan onder andere het Lange Voorhout. De werknemers van het schildersbedrijf komen allen uit Friesland. Dat vraagt nogal wat van de Friese firma.

Michiel Kranendonk is bij Kranendonk Schilders projectleider van de schilderwerken aan het Hotel des Indes, het luxe Haagse vijfsterrenhotel aan een van de meest statige lanen in Den Haag, het Lange Voorhout. Het hotel heeft een grondige renovatie nodig. De grandeur van het verleden blijkt niet meer voldoende om hoge gasten te ontvangen. Het hotel wordt grondig verbouwd. Die grandeur wordt ruimschoots herwonnen door de nieuwe interieurarchitectuur. Hiervoor tekent topdecorateur Jacques Garcia. De geplande oplevering is voorjaar 2005.

Ingrijpend

Het Haagse aannemingsbedrijf Bakels & Ouwerkerk Bouwgroep is hoofdaannemer van het project. Het hotel moet binnenkort kunnen concurreren met moderne hotels waar voorzieningen als airco, breedband internet en een optimale geluidsisolatie vanzelfsprekend zijn. Met dien verstande dat daarbij veel oorspronkelijke stijkenmerken en karakteristieke elementen bewaard moeten blijven. Met de renovatie is een slordige 35 miljoen euro gemoeid. Kranendonk: 'Met het schilderwerk aan de buitenkant zijn we al ver gevorderd. Aan het binnenwerk zijn we op de hoogste verdieping met de voorbereidende werkzaamheden bezig. Bij deze opdracht komen alle schilderdisciplines aan bod: nieuwbouw, renovatie en restauratief werk.'

Voortschrijdend inzicht

Kranendonk: 'Als afwerkbedrijf ben je bij zo'n grootschalig project achterin het bouwproces altijd afhankelijk van de onvoorziene omstandigheden. Het hotel is in de afgelopen jaren vaak aangepast. De sloper kwam oude bouwconstructies tegen die veel extra tijd en bijsturing in de planning en in de uitvoering vergden. Noem het voortschrijdend inzicht, maar elke vertraging en tussentijdse

aanpassing voelen wij direct. Voor het restauratieve werk is door de architect een aantal stelposten opgenomen, want op voorhand was niet altijd bekend hoe bepaalde delen geschilderd moesten gaan worden. Dat is niet altijd handig want je moet snel op veranderende omstandigheden kunnen reageren; in het belang van de opdrachtgever maar ook in het eigen belang.'

Topdown

Het schildersbedrijf werkt topdown. Na de sloop, herinrichting van ruimtes en bouwkundige aanpassingen voor geluidsisolatie, ventilatiesysteem en brandveiligheidsinstallaties, zijn de schilders op de bovenste verdieping aan de voorbereidende schilderwerkzaamheden begonnen. Alle bouwdisciplines hebben zich al uit kunnen leven op een proefopstelling: een standaardkamer met badkamer. Sigma ontwikkelde het verftechnisch advies en levert de verf voor het gehele project. Voor de buitenkant zijn voor de steenachtige ondergrond verschillende producten gebruikt. Kranendonk: 'Zo is gekozen voor Sigma Siloxan Flex voor de zandstenen delen en Sigmatex Superlatex voor het gestuukte werk.' Het houtwerk buiten wordt afgeschilderd met Sigma S2U Gloss.

Testen

Vanwege het repetitief karakter van het werk -de deurkozijnen en deuren, maar ook de kleuren zijn in het gehele hotel hetzelfde-, wordt getest met de spuitapplicatie Spray-Go van Sigma. Kranendonk: 'We onderzoeken of het binnen de gegeven omstandigheden mogelijk is met één spuitlaag een hoog afwerkingsniveau te bereiken dat past bij een vijfsterrenhotel.' Sigma ontwikkelde voor deze techniek de S2U Nova Spray Satin, een spuitapplicatie én een speciale aflaptape. Middels het Low Volume Low Pressure-systeem (LVLP) wordt er op korte afstand van 5 à 10

Hotel des Indes wordt ingrijpend verbouwd. De buitenkant is bijna klaar. De binnenkant laat nog geruime tijd op zich wachten

Twee schilders van Kranendonk Schilders schilderen de vriezen rondom de timpaan aan de voorkant van het monumentale hotel

cm gewerkt en zal er een minimale overspray zijn. De hoge laagdikte wordt bereikt door de speciaal ontwikkelde verf. Voor dezelfde laagdikte zijn met handapplicatie minimaal twee lagen nodig.

Overnachten

Voor de hand zou liggen dat de schilders bij Kranendonk uit de regio Den Haag worden geworven. Toch zijn alle schilders Friezen. Kranendonk: 'Met alle respect, maar wij merken dat de Haagse opdrachtgevers erg tevreden zijn met de mentaliteit van de Friezen. Een opdrachtgever heeft graag met een bedrijf te doen die eigen mensen in dienst heeft en de schilders niet tijdelijk hoeft in te huren. Het zijn inderdaad ook dezelfde schilders waarmee de andere projecten in Den Haag zijn geschilderd. Voor deze opdrachtgever bleek dat doorslaggevend te zijn.' Voor de schilders heeft het bedrijf enkele jaren geleden een appartement gekocht waar zes schilders kunnen verblijven, het gemiddelde aantal dat aan het Hotel des Indes werkt. De schilders beginnen maandagochtend en gaan donderdag weer naar huis. Kranendonk: 'Ze maken weliswaar langere dagen maar daar tegenover staat ook een extra lang weekend. Als er meer schilders nodig zijn, binnenkort als het binnenschilderwerk aan het hotel in alle hevigheid losbarst, zullen we met twee ploegen moeten werken. Die wisselen elkaar ook af in het appartement.'

De afwerking van de ontvangstruimte en de hoge monumentale trappenhal zal de nodige aandacht van de steigerbouwer vragen

Michiel Kranendonk: 'Elke vertraging en tussentijdse aanpassing voelen wij direct'

Kranendonk en Sigma Coatings testen het Spray-Go-systeem op locatie

Friezen in Den Haag

Kranendonk Schilders werd door Gerard Kranendonk, de derde generatie uit een schildersfamilie, in 1976 opgericht in het Friese Noordwolde. Het bedrijf telt 30 vaste medewerkers. Een bestaande relatie schakelde Kranendonk in voor het schilderonderhoud aan het Lange Voorhout 13 te Den Haag. Het monumentale pand was ooit de Haagse residentie van prinses Sophie, de dochter van Koning Willem II, later in gebruik genomen als kantoor voor het Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP). Het restaureren van de koninklijke stijkkamers bleek voldoende referentie en aanleiding voor latere opdrachtgevers dat het bedrijf niet meer is weggeweest uit Den Haag.

Hotel des Indes

Het chique vijfsterrenhotel Hotel des Indes aan het Lange Voorhout in Den Haag was ooit het stadspaleis van Baron van Brien, kamerheer en adviseur van koning Willem III. Het bouwwerk dateert uit 1858. De baron ontving er belangrijke gasten en heeft het ruim 20 jaar als feestpaleis gebruikt. In 1881 kreeg het pand de huidige hotelbestemming. Vele beroemdheden zoals tsaar Nicolaas van Rusland, keizer Haile Selassie, Paul Kruger, Winston Churchill, Charles Lindberg, president Roosevelt en de generaals Eisenhower en Montgomery waren er te gast. 'De rook van Churchill's sigaren zit hier in de balken', aldus projectleider Michiel Kranendonk van Kranendonk Schilders, het verantwoordelijke schildersbedrijf.

Schilderwerk op hout, stucwerk en zandsteen
(foto's HvG; foto rechtsonder: Kranendonk Schilders)